

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 220

van **ROB BEENDERS**

datum: 19 december 2016

aan **LIESBETH HOMANS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, INBURGERING, WONEN, GELIJKE KANSEN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Sociale werkplaatsen - Voorbehouden overheidsopdrachten

Overheden kunnen bepaalde opdrachten in overheidsopdrachten voorbehouden voor sociale werkplaatsen of programma's voor beschermde arbeid op voorwaarde dat een meerderheid van deze werknemers personen met een arbeidshandicap zijn die wegens de aard of de ernst van de handicap geen beroepsactiviteit in normale omstandigheden kunnen uitoefenen. Dit wordt althans bepaald door de wet overheidsopdrachten in omzetting van de Europese Richtlijn 2004/18/EG.

Dit betekent een ernstig probleem voor sociale werkplaatsen. De Raad van State besliste eerder dit jaar dat werknemers van een sociale werkplaats geen arbeidshandicap hebben en zodoende niet in aanmerking komen voor voorbehouden opdrachten. Een overheidsopdracht werd geschorst.

In een nieuwe Europese richtlijn 2014/24/EG wordt wel in de mogelijkheid voorzien om opdrachten voor te behouden voor sociale economie. De lidstaten kregen tot 16/4/2016 om deze richtlijn op te zetten. In de nieuwe wet overheidsopdrachten (17/6/2016) en de nieuwe concessiewet (17/6/2016) wordt deze richtlijn omgezet. Sociale werkplaatsen zou dan ook met voorbehouden opdrachten kunnen werken. Helaas is de wet nog niet in werking en worden sociale werkplaatsen benadeeld.

1. Is de minister zich bewust van deze problematiek voor sociale werkplaatsen?
2. Hoe is de bevoegdheidsverdeling geregeld m.b.t. de overheidsopdrachten? Welke bevoegdheid heeft de Vlaamse overheid ter zake?
3. Biedt het Maatwerkdecreet geen oplossing voor de problematiek inzake definiëring personen met een arbeidshandicap? Is een erkenning als maatwerkbedrijf voldoende om in aanmerking te komen voor voorbehouden overheidsopdrachten?
4. Wat is de stand van zaken m.b.t. de inwerkingtreding van respectievelijk de wet op de overheidsopdrachten als de concessiewet?
5. Heeft de minister als voogdijminister voor de sociale economie overleg gehad met de federale overheid om dit probleem te bespreken?

Zo ja, wat is het resultaat van deze bespreking?

Zo nee, welke stappen zal de minister ondernemen om het probleem m.b.t. de voorbehouden overheidsopdrachten op te lossen?

LIESBETH HOMANS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, INBURGERING, WONEN, GELIJKE KANSSEN EN ARMOEDEBESTRIJDING

ANTWOORD

op vraag nr. 220 van 19 december 2016

van **ROB BEENDERS**

1. Ik ga ervan uit dat de vraagsteller verwijst naar het arrest nr. 235.605 van 9 augustus 2016 van de Raad van State. Mijn diensten hebben dit arrest grondig onderzocht.

Met betrekking tot de bezorgdheid omtrent de omschrijving arbeidshandicap, kan ik U zeggen dat zowel wat betreft de beschutte als de sociale werkplaatsen 100% van de doelgroepwerknemers wordt gecategoriseerd als personen met een handicap (Europese definitie) of als personen met een arbeidsbeperking (VDAB-categorie). Allen hebben een problematiek die het niet mogelijk maakt in een reguliere job zonder ondersteuning te functioneren.

De Raad van State interpreteert in dit arrest het artikel 22 van de Wet Overheidsopdrachten dat de mogelijkheden en voorwaarden voor het voorbehouden van opdrachten voor sociale werkplaatsen regelt. Essentieel is dat het arrest bepaalt dat er bij het voorbehouden van opdrachten voor sociale werkplaatsen een voorwaarde van toepassing is. Deze voorwaarde houdt in dat de meerderheid (meer dan 50%) van de betrokken werknemers personen met een handicap moeten zijn die wegens de aard of de ernst van hun handicap geen beroepsactiviteit in normale omstandigheden kunnen uitoefenen. In wezen creëert deze uitspraak echter geen probleem of benadeling van sociale werkplaatsen in Vlaanderen aangezien alle sociale werkplaatsen in Vlaanderen aan deze 50%-voorwaarde voldoen. Dit impliceert dus ook dat aanbestedende overheden niet per inschrijvende sociale werkplaats moeten nagaan of de 50%-voorwaarde wordt voldaan. *De facto* volstaat de erkenning als sociale werkplaats dus om toegang te krijgen tot opdrachten die voorbehouden zijn voor sociale werkplaatsen. Uit het arrest volgt wel dat de aanbestedende overheid de bijkomende 50%-voorwaarde expliciet moet opnemen in de aankondiging van de opdracht of de opdrachtdocumenten. Het betreft slechts een klein administratief aandachtspunt waaraan aanbestedende overheden op eenvoudige wijze gevolg kunnen geven. Het recente arrest van de Raad van State zorgt dus ook niet voor noemenswaardige bijkomende administratieve lasten

2. De federale overheid is overeenkomstig artikel 6, § 1, VI, vierde lid, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen bevoegd om de algemene regels inzake overheidsopdrachten vast te stellen. Het is bijgevolg de federale overheid die bevoegd is om de Europese richtlijnen inzake overheidsopdrachten om te zetten in Belgische regelgeving.

De gewesten beschikken over de bevoegdheid om deze algemene regels inzake overheidsopdrachten aan te vullen. De gewestelijke aspecten inzake de overheidsopdrachten en de erkenning van aannemers ressorteren overeenkomstig art. 3, §1, 10 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie tot het beleidsdomein Kanselarij en Bestuur. De gewestelijke aspecten inzake de overheidsopdrachten behoren bijgevolg tot de bevoegdheidsportefeuille van de minister-president van de Vlaamse Regering (art. 2, §1 Besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering).

3. Het maatwerkdecreet bepaalt dat een maatwerkbedrijf op jaarbasis minimaal 65% van het totale werknemersbestand behoort tot de categorieën 'personen met een arbeidshandicap' of 'personen met een psychosociale beperking'. Beide categorieën betreffen werknemers met een problematiek die het niet mogelijk maakt om in een reguliere job te functioneren. Deze subsidievoorwaarde overschrijft bijgevolg ruim de 50%-voorwaarde (huidige regelgeving) of 30% (toekomstige regelgeving – zie vraag 4).

De doelgroepdefiniëring in het maatwerkdecreet, alsook deze subsidievoorwaarde naar werknemersbestand vormen dus geen beperking voor voorbehouden overheidsopdrachten.

4. Het is aan de federale wetgever om te bepalen wanneer de nieuwe regelgeving inzake overheidsopdrachten in werking treedt. De verwachting is dat dit in de loop van de tweede helft van 2017 zal gebeuren.
Het is eveneens aan de federale wetgever om te bepalen wanneer de nieuwe regelgeving inzake concessies in werking treedt.
5. Erop gelet dat de huidige en nieuwe rechtspraak in wezen geen probleem inhoudt voor de sociale economie en geen noemenswaardige administratieve lasten genereert, werd er geen overleg gepleegd met de federale overheid.

Mijn diensten stellen daarenboven een online handleiding ter beschikking met de meest essentiële informatie en modelclausules om een opdracht succesvol en op een juridisch correcte wijze voor te behouden voor sociale werkplaatsen. Deze online handleiding werd herwerkt in het licht van de nieuwe rechtspraak van de Raad van State en kan geraadpleegd worden door alle aanbestedende overheden (<https://overheid.vlaanderen.be/opdrachten-voorbehouden-aan-de-sociale-economie>).